

روی ناخوش پیروزی آذربایجان در قره‌باغ، خود را به ایران نشان می‌دهد؛

یک جنگ و یک خام‌اندیشی پرهزینه

محبوبه ولی

تا هفته‌ها پس از توافق میان باکو و ایروان، آنچه از قفقاز جنوبی مخابره می‌شد، تصاویر الهام علی‌اف با مهر بیان علیا، همسرش و دخترش لیلیا بود که هر سه در لباس نظامی و پنداری در یک شوی تبلیغاتی در قره‌باغ تازه فتح شده، گردش می‌کردند و علی‌اف ظفر مندانه، پیروزی‌اش را به رخ می‌کشید.

مدتی قبل ترش پوتین با آن چهره آهنین در جلسه‌ای با حضور علی‌اف و پاشینیان از منشن توافق‌نامه‌ای که قره‌باغ را به آذربایجان وامی‌گذارد، رونمایی کرد. ویدئوی علی‌اف که در آن جلسه با قهقهه، پاشینیان را به باد تحقیر و استهزا گرفته بود، برای همیشه در تاریخ ثبت شد.

در ایران به این تغییر بزرگ سیاسی، آنچنان که شایسته ابعاد آن بود، پرداخته نشد. ایران متغذاتنه به‌نظره نشست و صرف‌اندک چهره‌ها و رسانه‌ها نسبت به تبعات آن هشدار دادند.

وضع در ارمنستان آشفته‌تر از قبل شد. آذربایجان امان‌سرمست از پیروزی و سوار بر خر مراد به همراه کشور همزبان، ترکیه، در حال جشن و پایکوبی بوده، آن‌سرا، مطلوب نظر ایران هم بود، غافل از آنکه سرمستی باکو به زودی دامن ایران را هم خواهد گرفت.

از حمایت از باکو تا هشدار به باکو
فی‌المثل آیت‌الله سیدحسین عاملی، امام‌جمعه اردبیل، چهار سال قبل وقتی به عضویت افتخاری تشکیلات حمایت از قره‌باغ در آذربایجان درآمد، به احتمال زیاد فکرسش را هم نمی‌کرد که کمتر از یک سنال پس از فتح قره‌باغ توسط آذربایجان، مجبور شود به باکو بگوید: «ایران دم شیر است، با دم شیر بازی نکنید».

در جریان جنگ سال گذشته قره‌باغ، انمه جماعات و مشخصا امام جمعه چهار استان آذری‌زبان در حمایت از آذربایجان بیانیه دادند. استدلال هم این بود که قره‌باغ جزو قمر و اسلام است و باید به آغوش اسلام بازگردد؛ تا جایی که کشته‌شدگان آذربایجانی در جنگ قره‌باغ، در ایران شهید خوانده می‌شدند.

اما به دهشتان هم خطور نمی‌کرد که به‌فاصله یک سال پس از آن جنگ، سپه‌انگاز بر شود با مانور نظامی در کنار ارس به باکو هشدار دهد و البته صف طویل کامیون‌داران ایرانی پشت

مرزبانی اجازه ورود به آذربایجان را پیدانکنند.

اصلا واقعیت پیروزی آذربایجان در قره‌باغ بر سر همین کامیون‌ها، خیلی بی‌پیرایه و برهنه برای اولین بار خودش را به ایران نشان داد.

عقد گشایی باگران فروشی
ماجرای اینجاشروع شد که کامیون‌دارانی که در نزدیکی گوریس قصد عبور داشتند، با ممانعت مرزبانی و پلیس آذربایجان مواجه شدند. پلیس از آنها طلب توپراک باستی (حق خاک) کرده بود؛ به قرار هر تریلر ۱۳۰ دلار، یعنی سه میلیون و ۲۵۰ هزار تومان! تازه اگر کامیون بزرگتر بود باید ۶۰ دلار هم اضافه می‌داد و جالب‌تر آنکه اگر بار سوختی داشت حق خاکی که می‌بایست به آذربایجان می‌پرداخت، ۵۰۰ دلار بود و باز جالب‌تر آنکه این تریلرها موقع بازگشت هم باید همین مبلغ را می‌پرداختند.

جلال ابراهیمی، رئیس‌خانه اقتصاد و تجارت ایران و ترکیه، همان زمان در یادداشتی با اشاره به اینکه ۹۰ درصد کامیون‌هایی که وارد ارمنستان می‌شوند، ایرانی هستند، نوشت: «با توجه به حجم عبور تریلرها از این مرز که بیش از ۹۰ تریلر بجز وسائل نقلیه است، این رقم از رفت و برگشت به ۱۸۰ تریلر و به رقم تقریبی ۲۲ هزار دلار می‌رسد که معادل ریالی آن پنج میلیارد و ۹۸۰ هزار ریال می‌شود».

کامیون‌دارانی که در محل شاهد این ماجرا بودند، روایت می‌کردند که آذربایجان این سختگیری را صرفا نسبت به تریلرهای ایرانی اعمال می‌کند. گویی که آن کشور دیرینه از ایران بر سر پرستی تهران از ارمنستان در جنگ اول قره‌باغ، در مرزها اینگونه باگران فروشی سر باز کرده است.

ساده‌انگاری تغییرات ژئوپلیتیک در قفقاز

آنطور که جواد هدایتی، مدیر کل دفتر ترانزیت و حمل‌ونقل بین‌المللی سازمان راه‌داری و حمل‌ونقل جاده‌ای دیروز به ایلنا گفته، «از مسیر حدود ۴۰۰ کیلومتری مرز نوردوز تا ایروان، آذربایجان تنها برای ۲۰ کیلومتر آن ادعای مالکیت دارد» و این طلب سنگین توپراک باستی هم برای همان ۲۰ کیلومتر است.

آذربایجان در ابتدا خبر را تکذیب کرد. به زودی اما تصاویری منتشر شد از قبض‌های پرداختی و صف طویل کامیون‌داران پشت مرز. دیروز هم علی‌اف حجت را تمام کرد و به عنوان بالاترین مقام رسمی آذربایجان، به ایران اتهام زد که کامیون‌هایش به صورت غیرقانونی وارد قره‌باغ

می‌شوند. او که با خبرگزاری آنا توی مصاحبه می‌کرد، افزود: «این چیزی است که به‌طور مداوم در جریان دوران اشغال (قره‌باغ توسط ارمنستان) رخ می‌داده است و اکنون اطلاعات واضحی درباره آن داریم.»

او همچنین تاکید کرده که در صورت تداوم این وضعیت، کامیون‌های ایرانی باید مالیات بدهند. افسوس اما اینجاست که وقتی ایران در خیال خام بازگشت قره‌باغ به آغوش اسلام از آذربایجان حمایت می‌کرد، بسیاری از تحلیلگران و کارشناسان نسبت به از بین رفتن نوار مرزی ایران با ارمنستان، از دست رفتن آرام‌ترین همسایه و تبعات تجاری و اقتصادی آن هشدار دادند.

عباس عراقچی تمام اینها را اطلاعات غلط و گمراه‌کننده خواند و ضمن تکذیب تغییر در نقشه مرزی ایران با منطقه قفقاز، گفت: «آنچه در توافق آتش‌بس قره‌باغ آمده ایجاد یک کریدور جاده‌ای، با بهتر است گفته شود یک مسیر ترانزیتی، داخل خاک ارمنستان از نخجوان به سمت خاک اصلی آذربایجان است که امانیت آن توسط روسیه تضمین خواهد شد.»

هنوز مدت زیادی از این اظهارات نگذشته که باکو بر سر راه تجارت ایران با ارمنستان، سنگ دلاری می‌اندازد! تمام اینها در حالی است که جاده مذکور پیش از این در اختیار ارمنستان بود و کامیون‌های ایرانی محدودیتی برای عبور از آن نداشتند. حالا اما آن سرمستی پیروزی در باکو تازه دارد روی ناخوشش را به ایران نشان می‌دهد.

خیز بان ترکیسم
یعقوب رضازاده، عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس در واکنش به ماجرای کامیون‌های ایرانی و توپراک باستی، گفت که «روابط دیپلماتیک ایران هم با آذربایجان و هم با ارمنستان خوب است و جمهوری آذربایجان نباید با اقداماتی که انجام می‌دهد موجب رنجش ایران شود.»

رنجش ایران اما ظاهرا چندانی برای آذربایجان قابل اعتنا نبود چرا که آذربایجان چند روز بعد یک مانور نظامی با ترکیه و پاکستان در نخجوان برگزار کرد و باز هم ایران رنجید.

فداحسین ملکی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس آن‌مانور را «نگران‌کننده» خواند و گفت: «ایران از کشور دوست و برادر، آذربایجان توقع بیشتری داشت.» این «توقع» ظاهرا آنچه در باکو در جریان است مخوفانی ندارد. همزمان

شاید ایران سیاست حمایت از آذربایجان در قره‌باغ را از این رو در پیش گرفت که باکو را از دامان اسرائیل بیرون کشیده و در دامان خود اندازد؛ وابستگی‌های باکو و تل‌آویو امانشان می‌دهد که این نیز اندیشه خامی بوده است

که برخی در ایران مشغول شکوه و گلایه از این قدرتمندی جدید با میزبانی آذربایجان بودند، اظهارات چند نماینده مجلس آذربایجان، شوک دیگری به ایران وارد کرد. حسین قلی‌اف در مصاحبه با روزنامه‌ی نی شفق ترکیه ایران را تهدید به تجزیه کرد. او گفت: «اگر ایران به خواسته دولت آذربایجان توجه نکنند و برای ورود به ارمنستان از جمهوری آذربایجان اجازه نگیرند باید مراقب استان‌های ترک‌نشین شمال غربی خود باشد!»

بنی‌شفق هم برای رعایت «اصل امانتداری» تیت‌زد که «ایران را از نقشه‌محو می‌کنیم»
لشکر ۳۱ عاشورا
و آذربایجان اینتر نشنال!
رسانه‌های پان‌ترکیست، هیزم آتش‌زایادتر کردند. تصاویری منتشر می‌شود از آذربایجان ایران که با عنوان «آذربایجان جنوبی» به جمهوری آذربایجان پیوسته است! صداهای دیگری از باکو به گوش می‌رسد که می‌خواهند پرچم ترکیه را در تمام شهرهای ایران به اهتزاز در آورند! جالب آنکه یک شبکه تلویزیونی با نام «آذربایجان اینتر نشنال» هم با همین بن‌مایه‌های پان‌ترکیستی در حال راه‌اندازی است.

رسانه‌ها و سیاسیون بسیاری در آذربایجان هستند که همواره بر ایران تاخته‌اند، این بار اما این خط و نشان کشیدن‌ها همزمان با مانور نظامی و یک پیروزی تاریخی، رنگ و بوی دیگری دارد. داد پهارستانی‌ها در آمد و موج واکنش نمایندگان به راه افتاد. لشکر ۳۱ عاشورا نیروی زمینی سپاه نیز بلافاصله خود را به ارس رساند. خودروهای زرهی، تانک‌ها، نفربرهای زرهی، ادوات توپخانه، راکت‌اندازها، موشک‌اندازها و به‌طور مشخص تسلیحات تازه‌ساز وزارت دفاع و سپاه به نمایش درآمدند. پهپادها هم بر فراز ارس پرواز کردند. مقامات رسمی حرفی از تهدید این نمایش نظامی برای باکو نزدند؛ عاملی، امام‌جمعه اردبیل اما در

به زبان ساده تر، آذربایجانی‌هایی که در ایران به عنوان «سرباز اسلام» در قره‌باغ می‌جنگیدند، با تسلیحات اسرائیلی که به باور ایران دشمن اسلام است، به جنگ با غاصبان خاک اسلام رفتند و پول جهان اسلام را توی جیب دشمن اسلام ریختند!

است، به جنگ با غاصبان خاک اسلام رفتند و پول جهان اسلام را توی جیب دشمن اسلام ریختند! آذربایجانی‌هایی که در ایران به عنوان «سرباز اسلام» در قره‌باغ می‌جنگیدند، با تسلیحات اسرائیلی که به باور ایران دشمن اسلام است، به جنگ با غاصبان خاک اسلام رفتند و پول جهان اسلام را توی جیب دشمن اسلام ریختند!

باکو- تل‌آویو؛ پیوندی که محکم شد

قطعا بازی، بازی سیاست است. روابط اسرائیل و آذربایجان منحصر به همکاری نظامی و اطلاعاتی نیست. باکو ۴۰ درصد نیازهای نفتی اسرائیل را تأمین می‌کند و نفت را از خط لوله باکو - تفریس - جیحان به اسرائیل می‌رساند. پیوند اسرائیل و آذربایجان در دو دهه اخیر چنان محکم شده که به چشم هر نابینایی هم خواهد آمد و دیگر بر کسی پوشیده نیست.

تاریخ را سلاح‌ها رقم می‌زنند!
ماجرای این قرار است که برخی در ایران لجوجانه از اعتراف به خام‌اندیشی خود درباره قره‌باغ و آذربایجان، خودداری می‌کنند و معتقدند این دولت باکو نیست که چنین است، بلکه اندک سیاسیون و مقامات در آذربایجان هستند که نسبت به ایران مغرض هستند و آن هم به واسطه روابطشان با اسرائیل است.

پاسخ این لجاجت را می‌توان با اظهارات دیروز رئیس‌جمهور آذربایجان داد. علی‌اف در مصاحبه‌اش با آنا توی به موضوع رزمایش سپاه ایران در حاشیه ارس هم اشاره کرده و گفته است: «البته هر کشوری می‌تواند هر رزمایش نظامی را که می‌خواهد در خاک خود انجام دهد.

این حق حاکمیت اوست. اما سوال اینجاست که چرا اکنون و چرا در مرز ما! این سوالات را نه من بلکه جامعه آذربایجان و آذربایجانی‌های سراسر جهان می‌پرسند.»

اظهارات سه روز پیش او هم سند محکمی بود بر پیوند عمیق دولت او و اسرائیل. به قول کسی که می‌گفت «تاریخ را سلاح‌ها رقم می‌زنند». این جمله را البته شاید نتوان تعمیم داد، اما درباره آذربایجان، خالی از اعتبار نیست.

علی‌اف همین چند روز پیش درباره استفاده گسترده از پهپادها در جنگ قره‌باغ به نشریه دفاع ملی روسیه حرف‌های جدیدی درباره سلاح‌هایی که آذربایجان ظرف ۱۰ سال از اسرائیل خریده و در جنگ قره‌باغ به کار برده، زد.

حکمت حاجی‌یف، معاون علی‌اف نیز در پیش از این با تاکید بر اینکه «این پهپادها نه تنها برای بمباران، بلکه برای جمع‌آوری اطلاعات نیز به کار می‌رود»، گفته بود: «مهندسان و سازندگان اسرائیلی که این پهپادها را طراحی و تولید کرده‌اند، شایسته قدردانی هستند.»

به زبان ساده‌تر، آذربایجانی‌هایی که در ایران به عنوان «سرباز اسلام» در قره‌باغ می‌جنگیدند، با تسلیحات اسرائیلی که به باور ایران دشمن اسلام

روی موج کوتاه

واکنش کمالوندی به گزارش آژانس؛
سایت کرج به دلیل خوابکاری از تفاهم اخیر با آژانس مستثنی شده بود
بهرز کمالوندی، سخنگوی سازمان انرژی اتمی در واکنش به انتشار گزارش مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مبنی بر عدم دسترسی آژانس به سایت کرج، گفت: آقای گروسی و همکاران ایشان به خوبی می‌دانند که تفاهم صورت گرفته در قالب بیانیه مشترک، مشمول تجهیزات نظارتی (دوربین‌ها) مجتمع کرج به این دلیل که در نتیجه خوابکاری تیرماه این مجتمع همچنان تحت تحقیقات امنیتی قرار دارد، نمی‌گردید. وی تاکید کرد: گزارش‌های هدف‌دار و مغرضانه روند سازنده ایجاد شده را تخریب نکنند.

بنت در سازمان ملل:

ایران قصد حاکمیت بر خاورمیانه زیر چتر هسته‌ای را دارد

نفتالی بنت، نخست‌وزیر اسرائیل در سخنانی در مجمع عمومی سازمان ملل، ایران را کشوری خواند که قصد حاکمیت بر خاورمیانه زیر چتر هسته‌ای دارد. وی با بیان اینکه ایران یک جهش بزرگ هسته‌ای در پیش گرفته، گفت: ایران از تمام خطوط قرمز هسته‌ای عبور کرده و حتی معاهدات آژانس را نقض می‌کند. بنت همچنین تاکید کرد: برنامه هسته‌ای ایران به یک نقطه حساس و حیاتی رسیده است.

امیر عبداللہیان خطاب به لودی‌ران:

ملاک ما عمل شماست

وزیر خارجه کشورمان در توثیتی نوشت که در دیدار با ژان ایلو لودی‌ران، همتای فرانسوی خود به بی‌عملی ترویکای اروپایی اعتراض کرده است. به گزارش ایسنا، حسین امیر عبداللہیان روز دوشنبه در توثیتی نوشت: «در نیویورک گفت‌وگویی سازنده و رو به جلو با آقای لودی‌ران، وزیر خارجه فرانسه داشتم. از بی‌عملی سه کشور انگلیس، فرانسه و آلمان شدیدا انتقاد کردم. پاریس آمادگی جدی خود را برای مرور بر روابط و توسعه آن اعلام کرد. من نیز ضمن استقبال گفتم که دولت جدید جمهوری اسلامی ایران عملگر است و ملاک ما عمل شماست.»

آسوشیتد پرس:

ایران و عربستان هفته گذشته نشستی در بغداد برگزار کرده‌اند

آسوشیتد پرس به نقل از دو منبع عراقی ادعا کرد که ایران و عربستان هفته گذشته نشستی در بغداد برگزار کرده‌اند. یک مقام عراقی در این رابطه گفت که طی دیدار هفته گذشته «مشکلات میان دو کشور طبق نقشه‌راهی که از پیش بر سر آن توافق شده بود از جمله از طریق نمایندگی دیپلماتیک میان دو کشور» مورد بحث قرار گرفت. این مقام عراقی که نخوسته‌نامش فاش شود گفت که این نشست در سطح وزرا انبوه‌امان‌اکرات در کل مثبت بوده است.

قالباف:

همه ما دل‌تنگ شمردن ۱۴۵۲ عمود بین نجف و کربلا هستیم

محمدباقر قالبیاف، رئیس مجلس شورای اسلامی با انتشار تصویری از پیاده‌روی اربعین در ۵ سال گذشته نوشت: «همه ما دل‌تنگ شمردن ۱۴۵۲ عمود بین نجف و کربلا هستیم و خاطرات موکب‌ها و مهمان‌نوازی بی‌ظنیر عاشقان امام حسین (علیه‌السلام) از ذهنمان بیرون نمی‌رود.» وی افزود در حق همدیگر دعا کنیم که بار دیگر توفیق شرکت در راهپیمایی عظیم اربعین نصیبمان شود. بار دیگر روز اربعین در بین‌الرحمین باشیم. توثیت قالبیاف در حالی است که طی روزهای اخیر تجمع زائران ایرانی در مرز عراق، کشته و مجروح بر جای گذاشته است.

طعنه مهاجری به دولت رئیسی درباره اربعین

محمد مهاجری، فعال سیاسی اصولگرا با طعنه به عدم تمکین کابینه سیزدهم از دستورات و توصیه‌های رئیسی، در توثیتر نوشت: «آقای رئیسی چند روز پیش در جلسه دولت، اعضای کابینه را از سفر به عتبات در اجلاس منع کرد. آقای مسعود میرکاظمی، رئیس سازمان برنامه و بودجه دیشب ساعت ۲۳:۳۰ (بگفته‌شاهدان) با پرواز ۲۲۲۹ قشم ایر، رفت نجف. اگر دولت بی‌عرضه‌رواحنی سرکار بود، عضو کابینه از توی پرواز می‌کشید بیرون طی روزهای اخیر رئیسی در تذکری به وزرا و مدیران ارشد دولت گفته بود: به کار تان بچسبید، سفر اربعین باشد برای بعد.»